

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ID 2063

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	053 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Стоцький Ярослав Васильович, д-р іст. наук, професор, професор, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Метою вивчення курсу є формування у студентів спеціальності 053 «Психологія» знань та практичних навичок дослідної роботи в галузі психології, необхідних для успішного виконання відповідних функціональних обов'язків у процесі майбутньої професійної діяльності.
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	<p>Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:</p> <p>- інтегральної:</p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.</p> <p>загальних:</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК11.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК12.Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.</p> <p>спеціальних:</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p>
	<p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу</p>

<p>Програмні результати навчання з ОП</p>	<p>літературних джерел. ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4,5; лекції — 32 год.; практичні заняття — 16 год.; самостійна робота — 87 год.;</p> <p>Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4,5; лекції — 10 год.; практичні заняття — 6 год.; самостійна робота — 119 год.;</p>
<p>Ознаки курсу</p>	<p>Рік навчання — 3; семестр — 5; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна; кількість модулів — 2;</p>
<p>Форма контролю</p>	<p>Поточний контроль: Опитування, проведення дискусій, тести Підсумковий контроль: залік</p>
<p>Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення</p>	<p>Ефективність засвоєння змісту дисципліни « Основи наукових досліджень» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: "Загальна психологія", "Іноземна мова професійного спрямування", "Українська мова (за професійним спрямуванням)", "Інформаційні технології та основи програмування".</p>
<p>Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення</p>	<p>Технічні засоби для демонстрування результатів навчання (ноутбук). Пакет програмних продуктів Microsoft Office. Курс в A-Tutor, ID: 2063.</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
Тема 1. ГЕНЕЗИС НАУКИ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВІД ПРОТОНАУКОВИХ ЗНАТЬ ДО МОДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.		
1. Наука як особливий вид пізнавальної діяльності про світ.		
2. Наука античного світу.	4	1
3. Наука в епоху Відродження.		
4. Розвиток науки у XVII-XXI століттях.		
5. Організація наукової діяльності в сучасній Україні.		
Тема 2. НАУКА ЯК ПРОДУКТИВНА СИЛА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.		
1. Поняття про науку, її сутність і функції. Основи наукознавства.	2	1
2. Понятійний апарат науки.		
3. Класифікація науки.		
Тема 3. ТЕМА. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ШЛЯХ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ МЕТОДИКИ.		
1. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення.		
2. Науково-дослідна діяльність студентів.	4	1
3. Вибір теми та реалізація дослідження.		
4. Ефективність наукових досліджень.		
Тема 4. ОСНОВИ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ.		
1. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень.		
2. Методи та техніка наукових досліджень.	4	1
3. Методи емпіричного дослідження.		
4. Методи теоретичного дослідження.		
5. Методи досліджень на емпіричному й теоретичному рівнях.		
Тема 5. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.		
1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.	4	2
2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.		
3. Техніка роботи зі спеціальною літературою.		

Тема 6. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ЛІТЕРАТУРИ ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ.

1. Оформлення списку літератури українською мовою (новий стандарт):

- а) загальні положення та особливості складання комплексного бібліографічного посилання;
- б) бібліографічне посилання на архівний документ;
- в) бібліографічне посилання на електронні ресурси.

2. Прикладне оформлення списку літератури за ДСТУ 8302: 2015.

6 2

3. Приклади переліку особливих випадків скорочення слів і словосполучень у бібліографічному описі.

4. Оформлення списку літератури латиницею (Гарвардський стандарт):

- а) загальні правила транслітерації;
- б) приклади детальних правил оформлення посилань на різні види джерел.

5. Приклади транслітерації українського алфавіту латиницею та написання обов'язкових елементів списку літератури англійською мовою.

Тема 7. КУРСОВА, ДИПЛОМНА РОБОТИ: НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ, ЗАХИСТ.

1. Загальні положення.

4 1

2. Курсова і дипломна роботи: загальна характеристика, послідовність виконання та оформлення.

3. Етапи роботи над дослідженням та оформленням курсової та дипломної робіт.

Тема 8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.

2. Наукова монографія, наукова стаття, тези доповіді.

4 1

3. Реферат, доповідь, виступ, книги.

4. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.

5. Форми звітності.

РАЗОМ: 32 10

Практичні заняття (теми)

Годин
ОФЗО ЗФЗО

Тема 1. Генезис науки і наукової діяльності: від протонаукових знань до модерних досліджень.

2 0,5

Тема 2. Наука як продуктивна сила розвитку суспільства.

2 0,5

Тема 3. Наукові дослідження – шлях до розв'язання проблем методики.

2 0,5

Тема 4. Основи методології науково-дослідної роботи.

2 0,5

Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	2	1
Тема 6. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами.	2	1
Тема 7. Курсова, дипломна роботи: написання, оформлення, захист.	2	1
Тема 8. Методи та форми впровадження результатів наукового дослідження.	2	1
	РАЗОМ:	16 6

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Самостійна робота: підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу.

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:

1. Розвиток і формування протонаукових знань в Давній Греції.
2. Генезис психології як науки в світі і в Україні.
3. Вклад Римо-Католицької Церкви у розвиток науки в епоху середньовіччя.
4. Виникнення друкарства та його вплив на розвиток знань про Бога, світ, людину.
5. Видатні наукові відкриття у XVI – XIX століттях та процес диференціації науки.
6. Найвизначніші відкриття та винаходи українських вчених для розвитку науки і суспільної практики.
7. Прикладний аналіз основних завдань наукознавства.
8. Характеристика видів наукової діяльності.
9. Місце і роль психології у загальній класифікації сучасних наук.
10. Особливості методики геуристики (накопичення) фактів та їхнього аналітичного опрацювання.
11. Основні етапи науково-дослідницької діяльності під час написання студентами кафедри психології курсової і дипломної роботи.
12. Історія та діяльність студентського наукового товариства ТНТУ ім. Івана Пулюя.
13. Особливості методів спостереження і порівняння та їх застосування у психології.
14. Особливості методів опитування і експерименту та їх застосування у психології.
15. Особливості історичного і логічного методів дослідження та їх застосування у психології.
16. Особливості методу абстрагування та його застосування у психології.
17. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень.
18. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.
19. Техніка роботи зі спеціальною літературою.
20. Загальна характеристика процесів наукового дослідження.
21. Методика пошуку наукової інформації в мережі Internet.
22. Приклади правил оформлення бібліографічного опису окремих видів джерел
23. Методика виконання і оформлення курсової роботи.
24. Методика виконання і оформлення дипломної роботи.
25. Підготовка і процедура захисту дипломної роботи.
26. Технологічний зміст «Авторської довідки» дипломної (магістерської роботи)
27. Детальний методичний аналіз наукової монографії (на вільний вибір).
28. Методика написання наукової статті або тез до неї для університетського студентського наукового збірника.
29. Методика написання інформативного реферату.

Теми, короткий зміст

30. Методика написання рецензії на такі види наукових досліджень: наукову монографію; підручник чи навчальний посібник; наукову статтю (вільний вибір до кожного виду).

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Навчально-методичне забезпечення

Дистанційний курс «Основи наукових досліджень» (ID: 2063).

1. Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 36 с.
2. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Основи наукових досліджень» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 22 с.

Рекомендована література

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підруч. К.: Право, 2023. 368 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 3-є вид., перероб. і допов. К.: ВД «Професіонал», 2005. 240 с.
3. Коломієць В. О. Як виконувати курсову роботу: метод. посіб. для студ. вищих педаг. навч. закл. К.: Вища школа, 2003. 69 с.
4. Комар Ю. М., Попов О. І., Комар В. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2018. 182 с.
5. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-е вид. К.: Алерта, 2019. 492 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2003. 192 с.
7. Ладанюк А. П., Власенко Л. О., Кишенько В. Д. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2021. 352 с.
8. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. К., 1997. 56 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студ. курс., асп. і ад. / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учб. літ-ри, 2010. 352 с.
10. Основні вимоги до оформлення списку літератури за новими стандартами: методичні рекомендації/ уклад.: М. П. Гребенюк, Г. З. Шевчук. Луцьк : ВІППО, 2019. 60 с.
11. Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. К.: Ліра-К, 2019. 336 с.
12. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. К.: [Б.В.], 2003. 116 с.
13. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень К.: РНКЦ «ДІНІТ», 2000. 259 с.
14. Стоцький Я. В. Методологія досліджень комплексної історії єпархій і монастирів УГКЦ на сучасному етапі. Наук. зап. ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Історія. 2014. Вип. 1. Ч. 3. С. 221 – 226.
15. Стоцький Я. В. Методологічні особливості дослідження полівекторної історії парафій, монастирів і єпархій УГКЦ. Українське релігієзнавство. 2015. № 71 – 72. С. 161 – 170.
16. Стоцький Я. В. Наука і релігія крізь призму діяльності лауреатів Нобелівської премії (за винятком нобеліантів Премії миру). Наук. зап. ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Сер. Історія. 2017. Вип. 1. Ч. 2. С. 92 – 100.
17. Стоцький Я. В. Застосування методу інтерв'ю для наукових досліджень студентів-психологів. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах

нової соціокультурної реальності: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 05 – 06 жовтня 2023 р.) / ред. кол.: Петровський О. М., Вітенко І. М. та ін. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. С. 268 – 270.

18. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підруч. 4-те вид., випр. і доп. К.: Знання, 2004. 307 с.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в A-Tutor, ID:2063. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

2. <http://www.nbu.gov.ua> – офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського.

3. <http://www.lib.com.ua> – офіційний сайт Електронної бібліотеки.

4. <http://www.risu.ua> – офіційний сайт Релігійно-інформаційної служби України.

5. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26. 11. 2015 №848-VIII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ПС. Консультування передбачено як очно, так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.

Політика щодо
відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1					Модуль 2					Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота					Аудиторна та самостійна робота						
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
20	9		8		20	10		8			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів		
Лекції 1-8	Практичне заняття №1	3	підготовка окремих питань з теми	2	Лекції 9-16	Практичне заняття №5	2	підготовка окремих питань з теми	2		
	Практичне заняття №2	2	підготовка окремих питань з теми	2		Практичне заняття №6	3	підготовка окремих питань з теми	2		
	Практичне заняття №3	2	підготовка окремих питань з теми	2		Практичне заняття №7	2	підготовка окремих питань з теми	2		
	Практичне заняття №4	2	підготовка окремих питань з теми	2		Практичне заняття №8	3	підготовка окремих питань з теми	2		

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, залік
90-100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
75-81	C	Зараховано
67-74	D	Зараховано
60-66	E	Зараховано
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.